

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 209/2013-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. júla 2013 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka v konaní o sťažnosti J. D., T., zastúpeného advokátom JUDr. M. M., M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 336/2004 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 336/2004 p o r u š e n é b o l o .

2. J. D. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný mu zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava IV je povinný uhradiť J. D. trovy právneho zastúpenia v sume 275,94 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. M., M..., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. marca 2013 doručená s'ťažnosť J. D., T. 150 (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. M., M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 336/2004 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo s'ťažnosti a z jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľ vystupuje ako žalobca v 1. rade spolu so svojou sestrou (ďalej len „navrhovateľka v 2. rade“) v napadnutom konaní vedenom okresným súdom o určenie, že predmetom dedičstva po nebohej M. D. (sestry s'ťažovateľa) sú nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. 3142 katastrálneho územia K. ako byt č. 9 nachádzajúci sa na 2. poschodí bytového domu na N. ulici 1, súpisné č. 565, a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a zariadeniach domu a k pozemkom parc. č. 1326, č. 1327 a č. 1328 v podiele 5002/383409 (ďalej len „nehnuteľnosť“).

Žaloba bola podaná na okresnom súde 30. decembra 2004 a od toho času je napadnuté konanie podľa s'ťažovateľa „*poznačené závažnými a zbytočnými priet'ahmi*

v konaní“. Právna vec sťažovateľa nie je dosiaľ právoplatne skončená, a preto sťažovateľ v zmysle § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) podal sťažnosť predsedovi okresného súdu, ktorý vo svojej odpovedi skonštatoval existenciu zbytočných prietahov od podania žaloby do októbra 2007, a od tohto okamihu okresný súd v právnej veci sťažovateľa riadne koná.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že napriek nariadeniu viacerých procesných úkonov v napadnutom konaní okresný súd postupoval neefektívne a mnohé procesné úkony boli zbytočné a oddialili rozhodnutie vo veci samej (napr. pojednávanie konané 3. februára 2009, keď bol vypočúvaný ošetrojúci lekár nebohej bez zbavenia povinnosti mlčanlivosti, alebo pojednávanie uskutočnené 19. januára 2010, keď bola vypočúvaná znalkyňa).

Sťažovateľ ďalej argumentoval, že rozsudok okresným súdom vyhlásený až 15. marca 2011 bol následne Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie. Sťažovateľ sa teda stále nachádza v stave právnej neistoty, pretože nemôže disponovať dedičstvom, ktoré mu patrí.

Sťažovateľ v sťažnosti poukazujúc na ustálenú judikatúru ústavného súdu aplikovanú pri posudzovaní zbytočných prietahov v konaní tiež uviedol, že podľa jeho názoru ide v danom prípade *„o štandardnú vec patriacu do agendy občianskeho práva, nemožno ju teda hodnotiť ako zložitú, či už z pohľadu právne, skutkovej náročnosti alebo väčšieho počtu účastníkov“*. Ani správanie sťažovateľa neprispelo k predĺženiu napadnutého konania a jediným dôvodom zbytočných prietahov v napadnutom konaní je postup konajúceho súdu.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví:

„Právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zakotvené v čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom Okresného súdu Bratislava IV vo veci sp. zn. 6C 336/2004 porušené.

Prikazuje Okresnému súdu Bratislava IV vo veci sp. zn. 6C 336/2004 konať bez prietáhov.

Priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 EUR, ktoré je mu povinný zaplatiť porušovateľ v lehote 30 dní od doručenia nálezu.

Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy konanie za dva úkony právnej služby podľa § 11 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z. z. (prevzatie a príprava zastúpenia, napísanie sťažnosti) a 2 x režijný paušál podľa § 16 ods. 3 vyhl., t. j. 2 x 130,16 EUR a 2 x 7,81 EUR, spolu 175,94 Eur.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval, uznesením č. k. I. ÚS 209/2013-9 zo 17. apríla 2013 ju prijal na ďalšie konanie a vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľa a predsedníčka okresného súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 3245/2013 z 23. mája 2013, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 5. júna 2013, chronologicky opísala priebeh napadnutého konania a zaujala stanovisko k podanej sťažnosti takto:

«Dňa 30. 12. 2004 bol podaný návrh na začatie konania o určenie právneho vzťahu.

Dňa 19. 1. 2005 boli navrhovatelia vyzvaní na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 11. 11. 2005 boli účastníci vyzvaní na doplatenie súdneho poplatku.

Dňa 10. 1. 2007 uznesením č. k. 6C 336/2004-27 bolo konanie zastavené pre nezaplatenie celého súdneho poplatku.

Dňa 12. 4. 2007 tunajší súd predložil spis s opravným prostriedkom Krajskému súdu v Bratislave.

Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co 187/2007-36 zo dňa 31. 7. 2007 bolo zrušené napadnuté uznesenie, pretože súdny poplatok bol zaplatený v správnej výške.

Dňa 28. 8. 2007 bola odporkyňa vyzvaná na vyjadrenie vo veci, ku ktorému sa písomne vyjadrila dňa 16. 10. 2007.

Dňa 15. 10. 2007 bol určený termín pojednávania na deň 29. 11. 2007.

Dňa 29. 11. 2007 bolo pojednávanie odročené na neurčito za účelom výsluchu navrhovateľa v 1. rade na základe dožiadania.

Dňa 8. 4. 2008 bol vypočutý navrhovateľ v 1. rade na základe dožiadania.

Dňa 16. 4. 2008 bol určený termín pojednávania na deň 5. 6. 2008.

Dňa 5. 6. 2008 bolo pojednávanie odročené na termín 16. 9. 2008 s tým, že navrhovateľia v 2. rade mala byť opätovne predvolaná a svedkyne mali byť vypočuté dožiadaným súdom v Trebišove.

Dňa 29. 7. 2008 bola dožiadaným súdom vypočutá svedkyňa M. D. Dňa 16. 9. 2008 bolo pojednávanie odročené z dôvodu neúčasti účastníkov na termín 4. 11. 2008.

Dňa 4. 11. 2008 bolo pojednávanie odročené na termín 9. 12. 2008 za účelom výsluchu svedkyne V. B. a dopytu na Notársky úrad JUDr. M. Š.

Dňa 9. 12. 2008 bolo pojednávanie odročené na termín 3. 2. 2009 s tým, že opätovne budú volaní svedkovia MUDr. V. P. a MUDr. O., ktorej celé meno mal navrhovateľ oznámiť do 3 dní.

Dňa 3. 2. 2009 bolo pojednávanie odročené na neurčito za účelom znaleckého dokazovania, ktoré navrhol právny zástupca navrhovateľa v 2. rade.

Dňa 3. 6. 2009 bol uznesením ustanovený znalec MUDr. L. I., PhD.

Dňa 2. 9. 2009 bol vypracovaný znalecký posudok a následne doručený účastníkom na vyjadrenie.

Dňa 6. 11. 2009 bol určený termín pojednávania na deň 19. 1. 2010, pojednávanie zo dňa 19. 1. 2010 bolo odročené na termín 11. 3. 2010 s tým, že zástupca odporkyne mal oznámiť, či odporkyňa podala vzájomný návrh.

Dňa 11. 3. 2010 bolo pojednávanie odročené na neurčito za účelom kontrolného znaleckého dokazovania, ktoré navrhol zástupca odporkyne.

Dňa 10. 5. 2010 bol uznesením č. k. 6C 336/2004-175 ustanovený kontrolný znalec MUDr. Š. G., ktorý vypracoval znalecký posudok dňa 22. 9. 2010, znalecký posudok bol doručený účastníkom na vyjadrenie.

Dňa 13. 12. 2010 bol určený termín pojednávania na deň 22. 2. 2011.

Dňa 22. 2. 2011 bolo pojednávanie odročené na vyhlásenie rozsudku dňa 15. 3. 2011. Zástupkyňa odporkyne prevzala rozsudok pri vyhlásení rozsudku dňa 15. 3. 2011, navrhovateľom bol rozsudok doručovaný poštou.

Dňa 31. 3. 2011 bolo odporkyňou podané odvolanie proti rozsudku č. k. 6C 336/2004 -214.

Dňa 20. 5. 2011 bol spis spolu s podaným opravným prostriedkom predložený Krajskému súdu v Bratislave.

Uznesením Krajského súdu v Bratislave 2Co 240/2011-303 zo dňa 5. 12. 2012 bol zrušený rozsudok súdu prvého stupňa a vec bola vrátená tunajšiemu súdu na ďalšie konanie.

Dňa 4. 1. 2013 bol predmetný spis vrátený súdu prvého stupňa.

Dňa 8. 1. 2013 súd uznesením č. k. 6C 336/2004-312 pripustil zmenu petitu.

Dňa 20. 2. 2013 bol určený termín pojednávania na deň 28. 3. 2013.

Dňa 28. 3. 2013 bol vyhlásený rozsudok č. k. 6C/336/2004-321, ktorý nie je právoplatný.

Dňa 23. 5. 2013 súd uznesením opravil rozsudok č. k. 6C/336/2004-321 zo dňa 28. 3. 2013 vo výrokovej časti.

Podľa vyjadrenia sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov došlo postupom tunajšieho súdu, keď nariadil viaceré procesné úkony, ktoré boli „často neefektívne a zbytočné, čím oddialil rozhodnutie vo veci samej“. Ako príklad uviedol sťažovateľ pojednávanie konané dňa 3. 2. 2009, na ktorom bol vypočúvaný ošetrojúci lekár nebohej (sestry sťažovateľa) bez zbavenia povinnosti mlčanlivosti alebo pojednávanie zo dňa 19. 1. 2010, na ktorom bola vypočúvaná znalkyňa a nariadené kontrolné znalecké dokazovanie.

Dňa 4. 1. 2013 bola tunajšiemu súdu doručená sťažnosť sťažovateľa na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 6C 336/2004. Uvedená sťažnosť bola riadne prešetrená a dňa 29. 1. 2013 bola odpoveď zaslaná sťažovateľovi pod Spr. 2001/13, v ktorej sa konštatovalo,

že konanie bolo poznačené prieťahmi v období od podania žaloby do nariadenia prvého pojednávania, t. j. do októbra 2007. Od tejto doby súd vo veci riadne koná a spis sp. zn. 6C 336/2004 bol zaradený do režimu pravidelného sledovania plynulosti konania.

Z prehľadu postupu a úkonov súdu v konaní vyplýva, že od nariadenia prvého pojednávania sa vo veci vykonávali potrebné procesné úkony a pojednávalo sa. V priebehu konania bolo vykonaných celkom 10 pojednávanií.

Jedným z dôvodov ovplyvňujúcim dĺžku konania bola nutnosť vypočítania navrhovateľa ako aj navrhnutých svedkov prostredníctvom dožiadaných súdov.

Vytýkaný polročný prieťah v období od 9. 12. 2008 do 3. 6. 2009 pre neefektívny a zbytočný procesný úkon nevznikol, pretože na pojednávanií dňa 3. 2. 2009, na ktorom mimochodom navrhovateľ v 1. rade (sťažovateľ) spolu s jeho právnym zástupcom neboli prítomní, sa musel súd vysporiadať aj s návrhom navrhovateľa v 2. rade na znalecké dokazovanie, ktoré po zvážení nariadil a ustanovil znalca ako úkon potrebný v rámci dokazovania, takéto konanie preto nemožno označiť za oddialenie rozhodnutia vo veci samej.

Keďže podľa okolností danej veci bolo pre rozhodnutie potrebné nariadiť znalecké dokazovanie a navyše aj kontrolné znalecké dokazovanie, je nutné konštatovať určitú mieru faktickej zložitosti napadnutého konania.

Z hľadiska posudzovania zodpovednosti Okresného súdu Bratislava IV za prieťahy v napadnutom konaní mám za to, že je potrebné z celkovej doby jeho trvania odpočítať časový úsek, v ktorom sa predmetný spis nachádzal na Krajskom súde v Bratislave za účelom konania a rozhodovania o podanom opravnom prostriedku v období od 20. 5. 2011 do 4. 1. 2013.

V závere dávam do pozornosti, že súd v predmetnej veci meritórne rozhodol rozsudkom č. k. 6C/336/2004-321 dňa 28. 3. 2013, ktorý doposiaľ nenadobudol právoplatnosť.

S poukazom na vyššie uvedené, navrhujem Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby sťažnosť vo vzťahu k Okresnému súdu Bratislava IV ako nedôvodnú zamietol.»

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom vyjadrení zo 17. júna 2013 doručenom ústavnému súdu 18. júna 2013 opravil petit sťažnosti v časti priznania trov právneho

zastúpenia, keď požiadal o priznanie trov v celkovej sume 275,94 € za dva úkony právnej služby.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným

spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Predmetom namietaného konania je určenie, či nehnuteľnosť patrila do vlastníctva M. D. – sestry sťažovateľa a navrhovateľky v 2. rade, a teda má byť zahrnutá do dedičstva

po nebohej. Konanie o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti patrí k štandardnej agende všeobecných súdov, ku ktorej existuje stabilizovaná judikatúra všeobecných súdov. Aj keď je možné pripustiť určitú mieru skutkovej zložitosti veci najmä s poukazom na nutnosť vykonania znaleckého dokazovania, ústavný súd nezistil, že by táto skutočnosť mala výraznejší vplyv na predĺženie preskúmaného konania. Právna ani faktická zložitosť veci preto nemohla byť dôvodom na vznik priesťahov v konaní.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu zistil, že sťažovateľ svojím správaním zásadným spôsobom neprispel k doterajšej dĺžke konania.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priesťahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Za obdobie, v ktorom došlo k zbytočným priesťahom v dôsledku neefektívnej, resp. nesprávnej činnosti okresného súdu, ústavný súd vyhodnotil obdobie od 15. marca 2005, keď bol právny zástupca navrhovateľov vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh do 15. októbra 2007, keď bol vo veci určený prvý termín pojednávania, a to z dôvodu chybného postupu a rozhodnutia okresného súdu o zastavení napadnutého konania z dôvodu nedoplatenia súdneho poplatku za podaný návrh. Toto pochybenie okresného súdu napravil krajský súd, ktorý uznesením sp. zn. 9 Co 187/2007 z 31. júla 2007 zrušil uznesenie okresného súdu o zastavení konania z 10. januára 2007, keďže ďalšia poplatková povinnosť

navrhovateľov nevznikla a správne bola určená pôvodná výška súdneho poplatku, ktorá bola navrhovateľmi uhradená už 8. apríla 2005. V dôsledku uvedeného pochybenia okresný súd začal vo veci konať až po uplynutí 31 mesiacov od podania návrhu. Uvedené obdobie označila za poznačené priet'ahmi aj predsedníčka okresného súdu vo svojej odpovedi na sťažnosť na priet'ahy v konaní sp. zn. Spr. 2001/13 z 28. januára 2013. Z dôvodu rozhodovania o riadnom opravnom prostriedku sa spis nachádzal na krajskom súde v období od 16. apríla 2007 do 22. augusta 2007 (4 mesiace).

Okresný súd v napadnutom konaní rozsudkom z 15. marca 2011 určil, že nehnuteľnosť patrila v čase smrti poručiteľky do jej vlastníctva. Odporkyňa podala proti predmetnému rozsudku okresného súdu odvolanie. Krajský súd napadnutý rozsudok zrušil uznesením sp. zn. 2 Co 240/2011 z 5. decembra 2012 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Obdobie, počas ktorého bol spis na krajskom súde (od 20. mája 2011 do 4. januára 2013), v trvaní 35 mesiacov ústavný súd nepričíta na vrub okresnému súdu. Dôvody zrušenia rozsudku okresného súdu krajským súdom však opätovne svedčia o neefektívnom postupe okresného súdu, pretože ako z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, dôvodom na zrušenie prvostupňového rozhodnutia bol nesprávny postup okresného súdu, pokiaľ tento žiadnym spôsobom nerozhodol o návrhu na zmenu petitu z 10. septembra 2008. Uvedeným postupom okresný súd odňal navrhovateľom možnosť konať pred súdom. Po vrátení spisu z krajského súdu okresný súd rozhodol uznesením z 8. januára 2013 tak, že pripustil zmenu petitu v zmysle podania navrhovateľov z 10. septembra 2008, a následne v rozsudku z 28. marca 2013, ktorým druhýkrát meritórne rozhodol, opätovne nesprávne (rovnako ako v predchádzajúcom rozhodnutí) a v rozpore so zápisnicou o pojednávaní z 28. marca 2013 vo výroku nezohľadnil uvedenú zmenu. Uvedené pochybenie okresný súd napravil vydaním opravného uznesenia z 23. mája 2013.

Ústavný súd pre úplnosť považuje za potrebné poukázať aj na nesústredenosť okresného súdu, keď 12. februára 2007 vyzval sťažovateľa na oznámenie mena jeho právneho zástupcu v napadnutom konaní aj napriek tomu, že tento už 18. septembra 2006 oznámil, že ho v konaní bude zastupovať JUDr. M. L.

Ústavný súd po posúdení všetkých skutočností dospel k názoru, že okresný súd svojím postupom v namietanom konaní s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania (takmer 8,5 roka), najmä svojou neefektívnou a nesústredenou činnosťou spôsobil zbytočné prietahy v konaní, čím došlo u sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ tiež žiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov [čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na to, že v čase konania a rozhodovania ústavného súdu bolo napadnuté konanie na okresnom súde dosiaľ neprávoplatne skončené vyhlásením rozsudku vo veci, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. prikázať okresnému súdu konať vo veci.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 10 000 € argumentujúc ušlým ziskom z prenájmu nehnuteľnosti, ktorý by dosiahol v prípade nadobudnutia vlastníctva k nehnuteľnosti dedením.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na dobu posudzovaného súdneho konania a jeho priebeh, na mieru zavinenia okresného súdu na vzniknutých prieťahoch v posudzovanom konaní ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd v tejto súvislosti zohľadnil najmä skutočnosť, že v právnej veci sťažovateľa bolo meritórne rozhodnuté.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľ bol vo veci úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou pozostávajúce z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2013 (prevzatie a príprava zastupovania, písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu). Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2013 je 1/6 z výpočtového základu zo sumy 781 €, čo predstavuje za jeden

úkon právnej služby odmenu v sume 130,16 € a 7,81 € režijný paušál, teda za dva úkony právnej služby sumu 275,94 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2013